

Kokousmuistio

17.3.2022

VN/16699/2021
VN/16699/2021-VM-20Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja
digitalisointihanke**Kuntajaoston kokous 3/2022**

Aika tiistai 16.3.2022 klo 9.00-11.00

Paikka TEAMS

Läsnä	Jani Heikkinen VM	puheenjohtaja
	Suvi Savolainen VM	varapuheenjohtaja
	Sami Salonen OKM	
	Jussi Lind STM, poissa, sijainen Maarit Hiltunen-Toura STM	
	Tero Tyni VM	
	Jaana Walldén VM, poissa	
	Laura Saijonmaa YM	
	Päivi Väisänen-Haapanen Suomen kuntaliitto	
	Matti Mäkelä Turun kaupunki	
	Mika Itänen Seinäjoen kaupunki, poissa	
	Janne Airaksinen Lapinlahden kunta, poissa	
	Riitta Pitkänen Pohjois-Pohjanmaan liitto	
	Susanna Lammassaari Lapin aluehallintovirasto	
	Ulla Suomela VM	sihteeri

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 09.01.

2 Ilmoitusasiat

Todettiin tiedossa olevat poissaolot ja sijaiset

3 Kokouksen esityslista

Hyväksyttiin 8.3.2022 päivätty esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

4 Edellisen kokouksen muistio

Hyväksyttiin edellisen kokouksen (18.2.2022, 2/2022) kokousmuistio.

5 Jaoston tilannekatsaus ja työn eteneminen

Todettiin tiedoksi jaoston tilanneraportti. Toimenpide-ehdotuksista valmistuneet ovat tulosten käytäntöön viennin periaatteet, toimintatavat ja velvoitteet, ohjaus ja rahoitus, heikossa taloudellisessa asemassa olevat kunnat sekä yhtenäisyys ja läpinäkyvyys. Samalla haaste tai riski siitä, että toimenpide-ehdotuksia ei ehditä käsitellä kuntajaoston kokouksissa on poistunut. Loppuraportin sisältöluonnos on valmistunut ja kirjoitustyötä on aloitettu.

Seuraavaan kuntajaoston kokoukseen laaditaan kooste tietovarantoihin liittyvistä erityiskysymyksistä. Loppuraportin toimenpide-ehdotuksista on käsittelemättä vielä hyvinvointialueita ja kuntia koskeva kokonaisuus. STM valmistele muistiota tähän liittyen ja tulee esittelemään sitä seuraavaan kuntajaoston kokoukseen. Ohjausryhmän ja seurantaryhmän kokousaikatauluista

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

29 516 001
35 829 516 001

valtiovarainministerio@vm.fi

johtuen alustavia nostoja kuntajaoston kehittämisehdotuksista esitellään näille ryhmille maaliskuussa. Seuraavat kokoukset olisivat ajoittuneet vastata lausuntokierroksen päättymisen jälkeen. Investointinyrkin kokouksessa käydään lävitse valtionavustusten toimintamallia. Käsittelyyn on tulossa vielä yhteenveto tehdyistä ehdotuksista. Valvontaan liittyvien kysymysten läpikäyntiä vielä mietitään. Hankkeessa on tunnistettu tarve käydä valvonnan kokonaisuutta tarkemmalla tasolla lävitse. Tähän työhön on hankittu ulkopuolista asiantuntijapalvelua.

6 Toimenpide-ehdotus: Tulosten käytännön viennin periaatteet, toimintatavat ja veloitteet

Esiteltiin laadittua toimenpide-ehdotusta. Kuntajaoston tehtävänä on ollut laatia ehdotus periaatteiksi, toimintatavoiksi ja yleisiksi veloitteiksi, joilla kuntaa valtionavustuksen saajana voidaan velvoittaa julkaisemaan, jakamaan ja levittämään valtionavustuksella tehty työ muiden kuntien saataville. Alkuperäinen tehtäväksianto on ollut suppea. Periaatteita, toimintatapoja ja veloitteita on tässä tarkasteltu kuntia koskevaa veloitetta laajempina. Tulosten käytäntöön vientiä, siihen liittyviä toimintatapoja ja -malleja ei ole vielä hankkeen puitteista jäsennetty loppuun asti.

Toimenpide-ehdotusta on työstetty tammikuussa pidetyssä kehittämistyöpajassa. Tulosten käytäntöön vientiin oli myös paljon ehdotuksia kuntajaoston kartoituksessa. Toimenpide-ehdotuksessa näkökulmana on ollut hankkeiden tulosten jalkauttaminen. Tuloksia syntyy myös avustuskokonaisuuksien ja arviointien perusteella.

Käytiin keskustelua hakijan velvollisuudesta perehtyä aikaisempaan kehittämistyöhön. Perehtymistä pidettiin hyvänä ja tärkeänä, mutta ehdotuksen muotoilua vielä tarkennetaan. Perehtyneisyys on myös keino hankkeen laadun arviointiin. On tärkeää, että aikaisempaan työhön perehdytään ja ei toisteta sitä mitä on jo saatu aikaiseksi tai mitä mahdollisesti markkinoilla olisi jo saatavilla (esim. ict:n osalta). Tärkeää on myös avustusten suunnittelu yhdessä verkostoissa, jolloin voidaan tarkastella mitä on jo saatu aikaa. Perehtymisen tarve vaihtelee sen mukaisesti, onko tarve innovoida ja kehittää uutta vai toimeenpanna jo kehitettyä. Olennaista on, että perehtyneisyyttä vaadittaessa aikaisemmat tulokset ovat helposti saatavilla ja valtionapuviranomaiset kertovat mistä tulokset ovat saatavissa.

Tarkennetaan tulosten julkaisemista koskevaa kohtaa. Hankkeiden tuloksia on tarpeen julkaista monella eri foorumilla. Toimenpide-ehdotus hyväksyttiin ja sitä tarkennetaan kokouksessa esiin tulleilla näkökohdilla.

7 Toimenpide-ehdotus: Ohjaus ja rahoitus

Esiteltiin ohjaukseen ja rahoitukseen liittyvää toimenpide-ehdotusta. Ehdotus on muotoiltu aiemmin käsitellyn valtionavustus- ja -osuusrahoitusta koskevan aineiston perusteella. Sitä on käsitelty myös tulevaisuuden kuntapolitiikan työryhmässä ja Kuthanekissa. Loppuraporttiin laaditaan vielä yhden sivun askellusmalli tai visualisointi rahoituspohdinnan etenemisestä.

Toimenpide-ehdotuksessa olevaa kohtaa avustettavia kohteita tulisi suunnitella yhtä kuntaa tai aluetta laajemmasta näkökulmasta tarkennetaan. On myös avustuksia, jotka kohdistuvat vain tiettyyn kaupunkiin tai kuntaan. Toimenpide-ehdotus hyväksyttiin muutos huomioiden.

8 Toimenpide-ehdotus: Heikossa taloudellisessa asemassa olevat kunnat

Esiteltiin laadittua toimenpide-ehdotusta. Järjestöjen (yhdistysten ja säätiöiden) taloudellista arviointia tarkastellaan parhaillaan järjestötyöryhmässä. Yritysten avustuskäytänteitä on tarkoitus selvittää vuoden 2023 alussa käynnistyvässä yritysjaostossa. Kuntakonserniin liittyvien toimijoiden taloutta voidaan tarkastella luontaisesti osana näitä työryhmiä ja jaostoja. Tässä kehittämisehdotuksessa on rajauduttu kuntiin ja kuntayhtymiin. Samoin yleisavustuksiin liittyviä talouskysymyksiä tarkastellaan osana järjestötyöryhmän työtä. Kuntatoimijoille myönnetään vähän kohdennettuja yleisavustuksia. Kunnille kohdennetut avustukset ovat olleet hanke- ja investointiavustuksia. Pääsääntöisesti kuntien taloudellista tilannetta ei ole selvitetty, vaan kuntien taloudelliseen kykyyn läpiviedä hankkeita ja investointeja sekä toteuttaa toimintaa on luotettu.

Ehdotuksen mukaisesti valtiovarainministeriö määritteli kuntien taloudellista tilannetta koskevat tunnusluvut, joilla voidaan tunnistaa kunnat ja kuntakonserniin liittyvät yhteisöt ja kohteet, joiden avustamisen riskinä on kunnan talouden kriisiytyminen sekä kustannusten ja kustannusriskien siirtyminen eteenpäin esimerkiksi kuntaliitostilanteissa. Arvioinnissa käytetään vakiintuneita pidemmän aikavälin tunnuslukuja. Taloutta koskevien tietojen osalta hyödynnetään Kuntatalouden tietovarantoa. Kehittämisehdotuksen kohtaa, taloudellisen aseman huomioiminen arviointikriteerinä

tai avustusehdoissa poissulkevana perusteena, vielä tarkennetaan ja joustavoitetaan. Toimenpide-ehdotus hyväksyttiin edellä olevilla tarkennuksilla.

9 Toimenpide-ehdotus: Yhtenäisyys ja läpinäkyvyys

Keskusteltiin laaditusta toimenpide-ehdotuksesta. Ehdotusta on jo käsitelty aikaisemmissa kuntajaoston kokouksissa ja sitä muokattu käydyin keskustelun perusteella.

Painotettiin vielä tarvetta tarkastella asetuksia ja niiden yhtenäisyyttä. Käytiin keskustelua hakuohjeistuksesta. Investointinyrkissä tehdyssä tarkastelussa tuli esiin, että rajanveto hakuilmoituksen, -ohjeiden ja avustusehtojen välillä ei ole aina ollut selvä. Teknisestä ohjeistuksesta tulee vastaamaan Valtiokonttori ja sisällöllisestä ohjeistuksesta valtionapuviranomaiset. Ohjeistuksen toteutuksen tapoihin tehdään tarvittavat korjaukset, muilta osin toimenpide-ehdotus hyväksyttiin.

10 Ehdotus loppuraportin sisällöksi

Hyväksyttiin laadittu ehdotus loppuraportin sisällöstä. Loppuraportti tullaan pitämään kohtuullisen tiiviinä. Väliraportissa on kuvattu laajemmin syitä.

Keskusteluissa nostettiin esiin vielä valtiontukisäännökset ja markkinoilla toimiminen. Tätä näkökulmaa ei ole kuntajaostossa käsitelty. Asiaa tullaan tarkastelemaan luontaisesti myöhemmin perustettavassa yritysjaostossa, mutta asiasta olisi hyvä saada kirjaus tai muistutus, johonkin kohtaan loppuraporttia.

11 VA hankkeen tilanne

Hankkeeseen perustetun henkilöstöhakijajaoston työ on käynnistynyt. Jaoston työssä on tehty vastaavia havaintoja kuin kuntajaoston työssä liittyen tietoperustaan ja lähtötilanteeseen.

Hallituksen esitystä valtionavustuslain muutoksesta ei ole vielä annettu eduskunnalle. Muutos koskee tiedon toimittamisvelvoitetta ja Valtiokonttorin roolia verkkopalveluihin liittyen. Esitys on tarkoitus ollut antaa viikolla 12. Tiedontallentamisveloitteeseen haeavustuksia.fi ja tutkiavustuksia.fi tulisi siirtymäaikaa. Alkuperin oli tarkoitus, että velvoite astuu voimaan 1.1.2023, mutta velvoitteen alkamisen ajankohtaan siirrettäneen kesäkuulle 2023.

Ensimmäiset käyttöönottoprojektit ovat käynnistyneet Palosuojelurahastossa, ulkoasiainministeriössä ja opetus- ja kulttuuriministeriössä. Opetus- ja kulttuuriministeriössä käyttöönottoprojektin osalta odotellaan vielä konsernihankkeen asettamista ja työn käynnistymistä. Tarkoitus on konsernihankkeessa mm. tarkastella ministeriön ja toimeenpanevien virastojen roolitusta ja työnjakoa avustustoiminnassa.

12 Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

13 Seuraava kokous

Kuntajaoston seuraava kokous pidetään 6.4.2022. Alkuperäistä aikataulua sovittiin tiivistettäväksi 9-12 väliseen aikaan. Tarvetta erilliselle työpajalle ei ollut. Kokous järjestetään TEAMS-yhteydellä.

Seuraavan kokouksen esityslistalla: esitys hyvinvointialueiden ja kuntien avustustoiminnasta, valtionavustusten tietovarantoihin liittyvät erityiskysymykset, investointiavustusten kehittämisehdotukset sekä loppuraportin luonnos.

Loppuraportin kommentointia varten jokainen jaoston jäsen lukee ja kommentoi tarkemmin 1-2 toimenpide-ehdotusta ja esittelee omat kommenttinsa kokouksessa tai mikäli ei pääse osallistumaan toimittaa ne sihteerille. Loppuraportin luonnos toimitetaan jaoston jäsenille 30.3. Kommentit tuodaan seuraavaan kokoukseen. Kommentointivastuita koskeva taulukko jaetaan jaoston jäsenille erikseen.

Kuntajaoston kokouksessa käsitelty loppuraportti lähetetään vielä yhdelle kommentointikierrokselle jaoston jäsenille 8.4. ja kommentit toimitetaan 22.4. mennessä sihteerille. Loppuraportti lähtee lausunnoille viikolla 17 ja lausuntoaika päättyy viikolla 19. Loppuraportti hyväksytään kuntajaoston viimeisessä kokouksessa 24.5.

14 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen 10.31.

Pöytäkirjan vakuudeksi,

Ulla Suomela, erityisasiantuntija, kuntajaoston sihteeri

Liitteet -

Jakelu Kuntajaoston jäsenet

Tiedoksi Ohjausryhmä
Hankeikkuna